

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 26/2013 vp

Valtioneuvoston kirjelmä komission ehdotusluonnoksesta komission asetukseksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen (de minimis -asetus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 25 päivänä syyskuuta 2013 lähettänyt jatkokirjelmän 1. TEM 24.09.2013 asiassa U 28/2013 vp talousvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Olli Hyvärinen, työ- ja elinkeinoministeriö

- rahoitusasiantuntija Tommi Toivola, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- ekonomisti Petri Malinen, Suomen Yrittäjät.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus
- Finnvera Oyj.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut asiasta lausunnon TaVL 14/2013 vp.

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Komission uudessa asetusehdotuksessa on muutettu vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmää. Vaikeuksissa olevat yritykset eivät kuulu de minimis -asetuksen soveltamisalaan, eli niille ei voida myöntää asetuksen nojalla valtiontukea. EU:n valtiontukisäännöt mahdollistavat ylipäätään vaikeuksissa olevien yritysten tukemisen vain erittäin rajoitetusti. Tukien myöntäminen on mahdollista vain erillisen tukisääntelyn nojalla (ns. pelastamis- ja rakenneuudistustuen

suuntaviivat), ja tuista on aina tehtävä valtiontuki-ilmoitus komissiolle.

Komission ehdotuksen mukaan vaikeuksissa olevaksi yritykseksi katsottaisiin yritys, joka täyttää vähintään yhden seuraavista edellytyksistä:

- 1) jos kyse on yhtiöstä, jonka osakkaiden vastuu on rajattu ja joka on menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi; näin on silloin, kun kertyneiden tappioiden vähentäminen rahastoista (ja kaikista muista yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavista eristä) johtaa negatiiviseen tulok-

seen, joka on suurempi kuin puolet merkitystä osakepääomasta;

2) jos kyse on yhtiöstä, jossa ainakaan joidenkin osakkaiden vastuuta yhtiön velasta ei ole rajattu ja joka on menettänyt yli puolet kirjanpidon mukaisista omista varoistaan kertyneiden tappioiden vuoksi;

3) yritys on asetettu yleistäytöntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi tai se täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yleistäytöntöönpanomenettelyyn asettamiselle velkojien pyynnöstä;

4) yrityksen velkaantumisaste on yli 7,5;

5) yrityksen liiketuloksen (EBIT) suhde netto-rahoituskuluihin on kahden edellisvuoden ajan ollut alle 1,0; tai

6) vähintään yksi asetuksen (EY) N:o 1060/2009/13 mukaisesti rekisteröity luottolaitos on antanut yritykselle luokituksen CCC+ ('maksukyky riippuu jatkuvista suotuisista olosuhteista') tai alemman luokituksen.

Ehdotetuista kriteereistä 4—6 ovat uusia. Alle kolmivuotiaisiin pk-yrityksiin sovellettaisiin vain em. listauksen kolmatta kriteeriä. Vaikka komissio on esittänyt vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmän muuttamista de minimis -asetuksen kontekstissa, käytännössä muutos tulisi koskemaan kaikkia EU:n valtiontukiuudistuksen yhteydessä uudistettavia valtiontukisääntöjä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu komission toiseen asetusluonnokseen kokonaisuutena arvioiden myönteisesti, sillä se vastaa suurelta osin Suomen aiempaa kantaa. Valtioneuvosto kannattaa komission ehdotusta pitää de minimis -tuen enimmäisraja ennallaan 200 000 eurossa kolmen verovuoden aikana. Lisäksi valtioneuvosto katsoo, että keskusrekisterin perustamista ei ole syytä vastustaa.

Valtioneuvosto pitää komission ehdottamaa muutosta vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmään kuitenkin ongelmallisena. Suomi tulee neuvotteluissa ehdottamaan komissiolle määritelmää, joka ei asettaisi näin yksipuolisia, sattumanvaraisia ja tiukkoja kriteerejä yrityksen tukikelpoisuudelle. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmän tulee olla myös sovellettavissa kaikissa EU:n jäsenvaltioissa yhtäläisellä tavalla kansallisten lakien mahdollisista eroavaisuuksista huolimatta. Tavoitteena on varmistaa, että Suomen tarpeiden ja tukijärjestelmien erityispiirteiden kannalta tärkeät näkökohdat tulevat huomioituiksi määritelmässä siten, että kasvuyritysten ja pk-yritysten rahoitusta ei vaikeuteta tai vaaranneta. Suomi tuo myös esiin näkökannan, että kun kyseessä on tukimuoto, jonka ei katsota vaikuttavan jäsenmaiden väliseen kauppaan ja kilpailuun, tulee komission sääntelyn kansallisille viranomaisille aiheuttama hallinnollinen taakka pyrkiä pitämään minimissä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kuten aiemmassakin lausunnossaan (TaVL 14/2013 vp), talousvaliokunta pitää komission ehdotuksen päälinjauksia kannatettavina. Tavoite selkeyttää de minimis -tukien sääntöjä takaa osaltaan yrityksille tasapuoliset kilpailuedellytykset riippumatta niiden sijoittautumisesta. Valtioneuvoston tapaan valiokunta suhtautuu kuitenkin erittäin kriittisesti komission uusiin de

minimis -tuen myöntökriteerien muutosesityksiin.

Komission esittämät tiukennukset (2 artikla; vaikeuksissa olevan yrityksen määrittelyyn liittyvät kriteerit) saattavat kohtuuttomasti rajoittaa erityisesti innovatiivisten, kasvuhakuisten ja -kykyisten, pienten yritysten toimintaa. Asian tuntijat ovat pitäneet erityisesti ehdotettuja 4. (yrityksen velkaantumisaste yli 7,5) ja 5. (yrityksen liiketuloksen suhde netto-rahoituskuluihin ollut 2 vuoden ajan alle 1,0) kriteerejä osin

tulkinnanvaraisina ja liian yksipuolisina kuvaamaan yrityksen kehitysnäkymiä. Yksittäin sovellettuina ne eivät anna riittävää kuvaa yrityksen elinkelpoisuudesta ja kannattavan liiketoiminnan edellytyksistä. Sen sijaan esitetyt, hyvin kategoriset rajaukset vaikeuttaisivat perusteettomasti entisestään pk-yritysten jo muutenkin tiukentunutta rahoituksensaantia.

Ehdotetun sääntelyn vaikutuksia arvioitaessa on lisäksi otettava huomioon, että vastaavaa kriteeristöä ryhdyttäisiin todennäköisesti soveltamaan myös muiden valtiontukien osalta. Valiokunta painottaa, että pk-yritysten kasvuedelly-

tysten turvaaminen, ml. riittävän rahoituksen saanti, on yksi keskeisimpiä keinoja tuettaessa orastavaa talouden elpymistä. Valiokunta katsookin, ettei esitys nykymuodossaan edistä sääntelyn perustavoitetta eli talouskasvun tukemista Eurooppa 2020 -tavoitteiden mukaisesti.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs. Teuvo Hakkarainen /ps
Harri Jaskari /kok
Antti Kaikkonen /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jukka Kärnä /sd
Eero Lehti /kok
Jari Myllykoski /vas
Martti Mölsä /ps
Arto Pirttilahti /kesk
Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.